

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2267

Vragen van het lid **De Wit** (SP) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *hertellingen bij stemcomputers*. (Ingezonden 9 juni 2005)

1
Hoe oordeelt u over het feit dat bij stemcomputers een fysieke hertelling niet mogelijk is omdat alle stemmen elektronisch worden opgeslagen en verwerkt?¹

2
Kent u de kritiek hierop?

3
Is het waar dat, als er serieuze twijfels zijn over de uitslag van de stemmen, er een herstemming moet plaatsvinden omdat een hertelling onmogelijk is?

4
Bent u bereid ervoor te zorgen dat hertellingen bij stemcomputers fysiek kunnen worden gedaan? Zo neen, waarom niet?

¹ NRC Handelsblad, 1 november 2004, Herbert Blankesteijn: «Maak stemmachines controleerbaar».

Antwoord

Antwoord van minister **Pechtold** (Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties). (Ontvangen 31 augustus 2005)

1
De wijze van vastlegging biedt geen mogelijkheden tot vaststelling van de keuze van afzonderlijke kiezers. De in het stemgeheugen van de stemmachine vastgelegde stem is altijd de stem die de kiezer heeft uitgebracht en bevestigd. Direct na de bevestiging door de kiezer wordt de stemmachine automatisch geblokkeerd voor verdere stemuitbrenging, totdat de stemmachine wederom wordt vrijgegeven voor de volgende kiezer. Een uitgebrachte stem kan niet verloren gaan bij storingen in de energievoorziening, het falen van een component, het optreden van extreme temperaturen of andere externe factoren. Ook de ingevoerde kandidatenlijsten blijven in een dergelijk geval volledig gehandhaafd.

2
Ja.

3
Anders dan bij stembiljetten kan er juist bij stemmachines geen twijfel bestaan over de vraag of de stemmen juist zijn geteld. Alle stemmachines die in Nederland bij de verkiezingen worden gebruikt zijn goedgekeurd door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Voorafgaande aan deze keuring wordt de stemmachine uitgebreid getest door TNO te Delft, een onafhankelijk keuringsinstituut. De keuring vindt plaats aan de hand van voorwaarden die zijn neergelegd in de Regeling goedkeuring en voorwaarden stemmachines 1997. Belangrijk onderdeel van de keuring door TNO is de test of de stem die de kiezer uitbrengt ook daadwerkelijk in het stemgeheugen van de stemmachine wordt opgeslagen. Dit betreft immers de essentie van de stemmachine en hier ligt dan ook de nadruk op. Afgezien van deze keuringen, vinden er ook vierjaarlijkse periodieke keuringen plaats waarbij wordt bezien of de stemmachines die worden gebruikt bij de verkiezingen nog wel aan het prototype dat is goedgekeurd voldoen, dan wel voldoen aan de voorwaarden waaronder het prototype is goedgekeurd. Deze periodieke keuringen hebben steeds plaatsgevonden. Van een herstemming als gevolg van onjuist functioneren van de stemmachines kan daarom geen sprake zijn.

4
Nee. Naar mijn mening zijn de stemmachines die in Nederland gebruikt worden betrouwbaar. De

stemmachines voldoen aan de eisen zoals die gesteld worden in de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. De ervaringen met stemmachines tot nu toe wijzen uit dat er geen reden is te twijfelen aan de betrouwbaarheid van de huidige stemmachines. Bij het referendum over het Europese Grondwettelijk Verdrag van 1 juni 2005 moest circa 0,25% van de stemmachines om uiteenlopende redenen worden vervangen, maar dit heeft niet geleid tot het verlies van stemmen. Sinds de introductie van de stemmachines is het nog niet voorgekomen dat er een stem verloren is gegaan. Fysieke hertelling van de stemmen is daarom niet nodig.